

Täysistunto

Torstai 5.11.2015 klo 16.01—18.33

5. Lakialoite laiksi transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta annetun lain nimikkeen muuttamisesta

Lakialoite LA 4/2015 vp Outi Mäkelä kok

Lähetekeskustelu

Puhemies Maria Lohela: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

17.16 **Outi Mäkelä kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyseessä oleva aloite koskee siis lähinnä lain nimen muuttamista ja sitä, että laissa oleva terminologia korjataan nykyaikaiseksi ja oikeakieliseksi.

Kysehän on lakialoitteesta, joka koskee siis lakia transseksuaalin sukupuolen vahvistamisesta, ja siinä käytetään sanaa "transseksuaali", joka on vanhentunut ja virheellinen ja perustuu englanninkielisen termin "transsexual" käännökseen. Oikea ja korrekti termi on transsukupuolinen, joka siis viittaa selkeämmin siihen, että kyse on henkilön sukupuolesta eikä seksuaalisesta suuntautumisesta. Tämän nimen muuttaminen sinällään ei korjaa tämän lain sisältöä tai muuta sitä, vaan muuttaa ainoastaan nämä käytetyt termit ajanmukaisiksi ja oikeiksi.

Olen itse tehnyt kirjallisen kysymyksen myös translain uudistamisesta tällä kaudella ja saanut siihen myös vastauksen Rehulalta heinäkuussa 9. päivä. Sen mukaisesti edellisellä kaudella ollut esitys translain uudistamisesta olisi ehkä vaaleanvihreän valon sävyttämänä tämänkin hallituksen asialistalla, mutta vahvaa vakuutta ei kyllä tästä vastauksesta saa. Toivoisin, että tämänkin asian osalta päästäisiin siihen tilanteeseen, mikä tätä aikaa ja tämän ajan mukaisuutta vastaisi.

Mutta ensisijaisesti toivon, että tälle aloitteelle löytyisi kannatusta ja edes tämän nimen osalta päästäisiin nykyaikaiseen käytäntöön.

17.18 **Olli-Poika Parviainen vihr:** Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Mäkelälle tästä aloitteesta, se on kannatettava ja mielestäni osoittaa hyvin sen, että meidän kannattaa käydä lakeja läpi ja myös todeta silloin, kun ne ovat vanhentuneet ajastaan, että me voimme korjata niitä aika pienilläkin askeleilla tai ainakin päästä siinä korjaamisessa alkuun.

Käytän tämän puheenvuoron hyväkseni muistuttaakseni tästä samasta asiasta, josta edustajakin äsken kertoi, eli siitä, että translaissa on muutakin ongelmallista tällä hetkellä aika paljonkin, tämä nimi on vain jäävuoren huippu. Toivon, että me pääsemme tällä hallituskaudella aidosti sukeltamaan tähän lakiin sisälle ja myös tekemään niitä välttämättömiä korjauksia, joita mielestäni moderni oikeusvaltio ja ihmisoikeudet edellyttävät.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2015 vp

Viimeksi tämän vuoden huhtikuussa Euroopan neuvoston parlamentaarinen yleiskokous on kiinnittänyt huomiota siihen, miten translait voidaan toteuttaa, ja tässä yhteydessä he ovat antaneet päätöslauselman ja suositelleet useita toimenpiteitä jäsenmailleen. Suomessa edelleen on olemassa arveluttavia vaatimuksia transsukupuolisille ihmisille liittyen esimerkiksi sterilisaatioon, aviosäätyyn tai siihen, miten ilmoitetaan tämä sukupuoli. Toivottavasti saamme näistä asioista paljon keskustelua ja toivottavasti tällä kaudella jatkamme sitä hyvää yhdenvertaisuuskehitystä, jota Suomessa on viime vuosina nähty.

17.20 Sanna Marin sd: Arvoisa rouva puhemies! Myös minä haluan kiittää edustaja Mäkelää hyvästä lakialoitteesta. Tämä on todella tärkeä aloite, ja vähintäänkin olen sitä mieltä, että tämä lain nimike pitäisi ehdottomasti muuttaa, kuten tässä lakialoitteessakin vaaditaan.

Mutta kuten edustaja Parviainen totesi, translaki sisältää nykyisellään myös paljon muita merkittäviä epäkohtia. Translaki rikkoo räikeästi perus- ja ihmisoikeuksia muun muassa vaatimuksellaan transsukupuolisten sterilisaatiosta sukupuolen vahvistamisen yhteydessä. Edelleenkin todella vuonna 2015 meillä on olemassa ihmisryhmä, jolta vaaditaan lisääntymiskyvyttömyyttä, jotta he voivat vahvistaa oman sukupuolensa. Epäkohtiin ovat kiinnittäneet huomiota useat eri tahot, esimerkiksi Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutettu sekä YK:n kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen ja halventavan kohtelun tai rangaistuksen erityisraportoija. Nämä ovat merkittäviä ihmisoikeuskysymyksiä, ja todella toivon, että eduskuntapuolueista löytyy tahtoa ja halua puuttua näihin ihmisoikeusloukkauksiin, mennä eteenpäin tämän lain osalta, avata sitä myös laajemmin.

Tätä lakiahan ollaan nyt joka tapauksessa avaamassa sen takia, että ollaan siis pistämässä voimaan tasa-arvoisen avioliittolain edellyttämiä lakimuutoksia, eli translaki ollaan joka tapauksessa avaamassa. Nyt kun tämä laki avataan, olisi myös erinomainen kohta korjata nämä muut epäkohdat, mitä tämä laki pitää sisällensä, kuten esimerkiksi tämä lisääntymiskyvyttömyysvaatimus, mutta sitten myös ottaa käsittelyyn se, että koko laki pitäisi uudistaa itsemääräämisoikeuden pohjalta ja huomioida siinä ihmisen itsemääräämisoikeus huomattavasti paremmin.

Myös meiltä sosialidemokraateilta on lähtenyt tästä kirjallinen kysymys, eli allekirjoittanut, edustajat Nurminen, Räsänen ja Razmyar ovat kysyneet asianosaiselta ministeriltä tämän translain uudistamisesta, sen kohtalosta, nyt samaan aikaan kuin tätä tasa-arvoista avioliittolainsäädäntöä laitetaan voimaan. (Puhemies koputtaa)

Mutta vielä lopuksi kiitän edustaja Mäkelää tästä lakialoitteesta.

17.22 Outi Mäkelä kok: Kiitos edustajille kannustuksesta. Toivon todella, että valiokunta suhtautuu tähän myönteisesti ja myöskin ottaa asian siinä mielessä tosissaan, että jos verrataan vaikkapa näitä kansalaisilta tulleita kansalaisaloitteita, niin monesti nämä eduskunnan aloitteet hautautuvat sinne työpinojen alle eivätkä saa siinä määrin vakavamielistä kohtelua kuin taas sitten vastaavat kansalaisaloitteet ovat saaneet. Toivon, että tässä myös tällä kaudella tulee uudistusta käytäntöön.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.